

REPUBLIKA

ROK II. | LODZ, PONIEDZIAŁEK 14 LIPCA 1924 r.

NUMER POJEDYNCZY 15 GROSZY

№ 190

REDAKCJA + ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49.

TELEFONY: REDAKCJI 27-24, ADMINISTRACJI 22-14.

WYDANIE PORANNE.

GODZINY PRZYJĘC REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNIU
REKOPISÓW NIEZAMÓWIONÝCH NIE ZWRACA SIĘ

W rocznicę zdobycia Bastylji.

Czternastego lipca pamiętnego roku 1789, gdy zapalono wielką żagiew rewolucji, uzbrojony lud paryski w ferworze pędu ku wolności uderzył na twierdzę Bastylji i pod taranem idei runęły mury niewoli, grzebiąc pod gruzami cały zgniły świat zniewieściałego dworu i zgniłej arystokracji. Zgasło światło Ludwika Słońca i na horyzoncie zabłysło słońce Człowieka i Obywatela. Rozpętał się huragan dziejów i w wartkich prądach rewolucji utonęły stare tradycje absolutyzmu, i jak Wenus z piany narodziła się nowa epoka ludzkości. Sto trzydzieści pięć lat upłynęło dziś od tej chwili, a żyjemy wciąż jeszcze dorobkiem ideowym zdobycia Bastylji, w tych bowiem górnych i chmurnych dniach na głębi ludzkości padało płodne ziarno: „Liberte, fraternite, egalite”.

Kiedy upadają twierdze reakcji, kiedy ginie stary porządek, kiedy wśród losokotu i hału gwałtów pękają tamy historii — ze starych, bezzębnych, konających ust w grymasie niesmaku padają słowa:

— Oto motloch, tłum gawiedzi — gubi naszą pradawną kulturę. Oto zbrodnicze dionie sięgają po najdroższe skarby i depcą je w pyłe ulicy!...

Strupieszale, mózgi myśla tymczasem nie o kulturze, ale o topniejących przywilejach, o straconych prerogatywach, z których płyną tak ładne życiowe korzyści. I wynajdują formuły legalizmu, zawile filozoficzne teorie i na próchniejących szafkach bronią resztek utraconego raj.

Ale powoli obraca się koło historii, wymierają epigonowie dawnego porządku świata i pogardzony „motloch” i znieawidzona „gawiedź” na kartach dziejów zyskuje szlachetne tytuły ludu i narodu.

Naród francuski i lud paryski zdobył fortecę Bastylji, a ci, których nazywali społeczeństwo zbrodniarzami wieńczy historię laurami bohaterów. Ze zgłiszcz i gruzów rodzi się nowe życie, bujnie zakwita rzucone w głębi krwawe niekiedy ziarno błogosławionego gwałtu. Zamknął się jeden rozdział dziejów głuchym podźwiękiem spadającej na głowę królewską gilotyny i oto otworzył się nowy — nowy rozdział trumfów wolnego francuskiego ducha Rousseau, Montesquien, Seyes'a i Mirabeau. Popłynęły szeroką falą z trybun ludowych wyzwolenie hasła i rozlały się szeroko po całej Europie, podmywając trony, bruzdy głębokie czyniąc w umysłach ludzkich, błyskając ogniem stu rewolucji duchowych w każdej dziedzinie życia.

Z pieśnią rewolucyjną na ustach popłynęły legiony francuskie ku groźnym Pirenejom, poszybowały orły małego króla wzdłuż ziem pruskich, wzbily się ponad winnice Lombardji i Piemontu, szarpnęły ostrym dziobem dumnych austryjaków i wpiły się szponami w gardziel carów na białosińskich pustkowiach Rosji.

I kiedy nadoiagnęły ciężkie chmury, a fale zwycięstwa odpłynęły od Moskwy ku Paryżowi, kiedy uderzył grom świętego przymierza trzech cesarzy, trzech przysiężonych reakcji a Napoleon skończył samotnie na skalistej wysepce, — pod całunem legitymistycznego lodu, na dzień francuskich zakielkowało świeżo,

rzucone rewolucyjne ziarno wolności. Znow zmienili się czasy i Francja, jak była pod koniec wieku XVIII bojowniczką demokracji, tak została w następnym stuleciu nieśmiertelną zdobywczynią wszelkich Bastylji reakcji, ostoją swobód ludzi i narodów.

Zawahały się znow szale historii. Postrzębione w bojach o ludzkość sztandary pokryły się pleśnią starości i grzybem tępoty. Francja, wielka Francja w rewolucyjnym kołpaku osnuła się pajęczyną Bloc National. Żyłaste dionie rycerzy po rosy tuszczem rentjerskiego dobrobytu Petit bourgeois udrapowały się w tożę herolda postępu, a Poincare stał się symbolem pustego szowinizmu. Ostygła burza

ca krew w żyłach Marsyljanka, a jej dźwięki ułożyły się w spokojne łożo koltuńskie. Zdało się, iż Francja — ów kogut galijski, niosący po świecie żagiew i pożar nowych idei — zaśnie snem biologicznego rozkładu tężyzny. Z cegiełek ciasnego nacjonalizmu powstawała powoli nowa Bastylja, nowa tama w Europie po wojennej, przeszkoda ku zbrataniu narodów i państw.

W maju bieżącego roku runęła Bastylja bloku narodowego. Zdobył ją tłum francuzów podczas powszechnego głosowania. Bezgłośnie a ciężko runął Poincare i rozsypał się w proch stary porządek. Francja zerwała cienki pokost pleśni. Herriot zdarł pajęczynę nacionali-

stycznej tępoty. Genjusz galijski, który dał światu rewolucję 1789 roku, podniósł okrytą wawrzynami głowę.

I dziś, w dniu stutrzydziesto i piątej rocznicy staję znow Francja w nowej szacie przed oczami ludów, obudzona z ciężkiego snu powersalskiego. U stóp jej ściełają się zgłiszczą tak jeszcze potężnych nie dawno idei bloku narodowego. Nad głowę świeci słońce porozumienia i odbudowy. Wśród zgłiszczów wiją się jeszcze węże legitymizmu i reakcji. Trzeba je zdeptać zdecydowanym czynem. Bowiem niezdeptane silnie, mogą urosnąć i zbudować nową Bastylję.

Il faut opter...

Czesław Ołtaszewski.

Przygotowania do konferencji londyńskiej.

Londyn, 13 lipca.

Agencja Wschodnia.

Delegacja francuska na konferencję londyńską składa się z 30 osób. Oprócz Herriota w skład delegacji wchodzi: minister skarbu, Clementel, minister wojny gen. Nollet, Peretti della Rocca, szef protokółu dyplomatycznego, oraz Barthou.

Na czele delegacji włoskiej stanie minister skarbu, Stefani. W skład jej wchodzi minister Nava i ambasador włoski w Londynie, della Toretta.

Na czele delegacji jugosłowiańskiej staną posłowie Gabrylewicz i Burycz.

HUGHES ODJECHAŁ DO LONDYNU.

Polska Agencja Telegraficzna.

Waszyngton, 13 lipca.

Polradio. Sekretarz stanu Hughes odjechał wczoraj do Anglii. Hughes zabawi w Londynie do 25 b. m.

DELEGAT WŁOSKI NA KONFERENCJĘ LONDYŃSKĄ.

Polska Agencja Telegraficzna.

Rzym, 13 lipca.

Delegacji włoskiej na konferencję londyńską przewodniczyć będzie minister skarbu de Stefani.

POSPIESZNE PRZYGOTOWANIA DO KONFERENCJI.

Polska Agencja Telegraficzna.

Londyn, 13 lipca.

Przygotowania do środowej konferencji, czynione są z pośpiechem. W Konferencji wezmą udział Anglja, Francja, Włochy, Japonja, Belgja, Jugostawja, Grecja Portugalia i Rumunja. Stany Zjednoczone reprezentowane będą przez ambasadora amerykańskiego w Londynie p. Kelloga, przyczem będzie on występował w charakterze obserwatora. Anglja, Francja i Belgja reprezentowane będą przez swych premierów.

OSTRO TRZYMA URZĘDNIKÓW.

Agencja Wschodnia.

Londyn, 13 lipca.

Dzienniki atakują ostro niektórych wysokich urzędników ministerstwa skarbu, którzy w porozumieniu z przedstawicielem Anglii w komisji odszkodowań, prowadzili swą odrębną politykę, narażając Mac Donalda.

Pisma powiadają, iż Mac Donald zarządził śledztwo dyscyplinarne przeciwko tym urzędnikom.

W łonie Małej ententy istnieją nienawistne intrygi.

Sensacyjny wywiad „Czeskiego Słowa” z Nincycem.

Praga, 13 lipca.

Polska Agencja Telegraficzna.

„Czeskie Slovo” ogłasza wywiad z Nincycem, który oświadczył, że mała ententa stanowi niezawodny twór polityczny, powołany do stworzenia w Europie środkowej atmosfery pokoju i ładu. Akcja małej ententy, mówił minister, zrodziła nienawistne intrygi, istniejące w łonie małej ententy w sprawie wszystkich kwestji w dziedzinie polityki europejskiej, a szczególnie w porozumieniu w stosunku do zagadnień odszkodowawczych i do ligi narodów, co świadczy dostatecznie o konieczności utrzymania małej ententy w jej obecnej formie i z jej tendencjami. Motywy, które zdecydowały o utworzeniu małej ententy, zmuszają ją dziś do utrzymania zdobytych pozycji i do uzupełnienia jej programu punktami, wynikającymi z interesów ekonomicznych państw, bowiem mała ententa pragnie ujawnić tę samą solidarność, jaka ją cechuje w podniesieniu do wszelkich innych spraw.

Praga, 13 lipca.

Czeskie biuro prasowe donosi, że podjęcie konferencji małej ententy od-

było się dziś w ministerstwie spraw zagranicznych i trwało od godz. 9.30 do 13-tej.

Ministrowie Nincyc, Duca i Benes omawiali kwestje odszkodowań i całokształt związany z tą kwestją zagadnień oraz kwestje długów międzysojuszniczych i ustaliły wytyczne linje postępowania przy regulowaniu tych kwestji. Ministrowie stwierdzili konieczność ściślejszej współpracy wszystkich trzech krajów i potrzebę utrzymania bliższych stosunków zarówno w czasie trwania konferencji londyńskiej, jak i wogóle podczas wszystkich innych wydarzeń międzysojuszniczych a to w celu, aby w czasie omawiania na terenie międzynarodowym spraw obchodzących państwa małej ententy mogłyby one strzec skutecznie swych interesów.

Ministrowie przystąpili następnie do omówienia wszystkich kwestji stojących w związku z najbliższą sesją Ligi narodów. Ministrowie spraw zagranicznych małej ententy stwierdzili z zadowoleniem wspólność swych poglądów we wszystkich sprawach, związanych z najbliższą sesją Ligi narodów.

Wielka manifestacja polska w Gdańsku.

Agencja Wschodnia.

Gdańsk, 13 lipca.

Dzisiaj z okazji poświęcenia sztandaru zjednoczenia zawodowego polskiego, odbył się pierwszy, od czasu istnienia wolnego miasta, publiczny pochód narodowy polski.

Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem. Po zbiórce przed gmachem gimnazjum polskiego, pochód z orkiestrą kołejową i amarantowo-białym sztandarem zjednoczenia na czele, ruszył różnymi ulicami miasta.

Liczny udział wszystkich polskich organizacji wolnego miasta, delegacji kolejarzy z Tczewa itd., przyczynił się do nie słychanie imponującego wyglądu pochodu. Pochód skierował się na przedmieście gdańskie, Sidlice, gdzie w dużej sali i pięknym ogrodzie odbył się dalszy ciąg uroczystości.

Zaznaczyć należy, że ze strony ludności niemieckiej Gdańska żadnych wrogich wystąpień ani prowokacyjnych zaczepków tym razem nie było.

GDANSZCZANIE O POLITYCE POLSKIEJ.

Agencja Wschodnia.

Berlin, 13 lipca.

„Danziger Allgemeiner Zeitung” zamieszcza dziś 3 artykuły, poświęcone sprawom polskim, a mianowicie: sprawie białoruskiej, mniejszości narodowych i „tragedji kolonistów”.

Artykuł pierwszy kończy się zapytaniem retorycznym pod adresem Polski: „Jak długo jeszcze ciemnieć będzie 20 milionów ludności białoruskiej?”. W artykule drugim pismo dowodzi, iż Polska nie myśli na serio o naprawie położenia mniejszości narodowych, ponieważ nawet ci ministrowie, którzy podczas debat sejmowych otrzymali votum nieufności, nie ustąpili ze swych stanowisk. W artykule trzecim dr. Brauns dowodzi, iż odszkodowanie, przyznane kolonistom, jest za małe.

AMNESTJA BĘDZIE UCHWALONA PRZED WYJAZDEM HERRIOTA DO LONDYNU.

Polska Agencja Telegraficzna.

Paryż, 13 lipca.

Herriot zwrócił się wczoraj z apelem do izby o przyspieszenie obrad nad sprawą amnestji, aby sprawa ta została zatwierdzoną jeszcze przed jego wyjazdem do Londynu. Premier zaproponował odbycie posiedzeń w niedzielę i poniedziałek, po mimo święta narodowego. Izba propozycję tę przyjęła.

Niebezpieczeństwa na łódzkim rynku kredytowym.

Twierdzenie, że wszystkie bolączki łódzkiego rynku kredytowego, że owa klasyczna „Wechselreiterei”, która ma wyrobioną opinię nie tylko w kraju, ale i zagranicą — są wytworem czysto wojennym, byłoby z pewnością nieścisłe. Wszak już przed wojną stosunki łódzkie uważane były za nienormalne zwłaszcza jeśli się przez „normalność” rozumie stosunki, panujące w innych krajach europejskich.

Ale okres inflacji zaznaczył się w stosunkach kredytowych polskiego Manchesteru tak niezmiernie wybujałym rozkwitem operacji wekslowych, że w porównaniu z tym stanem rzeczy wszelkie objawy przedwojenne o ile uwzględnimy tu moment zapotrzebowania gotówki mu siły przyrównać do zera.

Nie kusząc się w ciasnych ramach niżej artykułu o analizie całości kształtu tego zjawiska, podkreślmy jedynie, że konieczną jego konsekwencją, konsekwencją w naszych stosunkach najmniej chyba pożądaną było zupełne zdemoralizowanie szerokich kół przemysłowo-handlowych. Jak demoralizacja ta szkodliwie oddziaływała na nasze i tak już pod tym względem odbiegające od typu europejskiego środowisko gospodarcze, unocznąć musi zwłaszcza obecna chwila przełomowa, kiedy życie ekonomiczne całego kraju znajduje się jeszcze w peryferii wpływów kryzysu sanacyjnego.

Wiadomo, że w okresie inflacyjnym transakcje kredytowe stały się nie tylko typem panującym na naszym rynku, ale że co więcej, kredyt przestał być tym, czym z istoty swej być powinien, bo prawdziwym wierzycielem i kredytodawcą było państwo, mianowicie PKKP, zaś wystawcą weksłu — osoba zupełnie drugorzędna. Wiemy również, że będąca logicznym następstwem inflacji „ucieczka od marki”, spowodowała ze swej strony przeładowanie rynku krajowego zapasami gotowych towarów itd. Nas jednak interesują w tej chwili nie te pochodne inflacji, nadające się do traktowania z punktu widzenia gospodarstwa krajowego, jako całości — interesuje nas raczej fakt o znaczeniu bezpośrednim doniosłym dla każdego indywidualnego przedsiębiorcy, dla każdego fabrykanta, każdego hurtownika, każdego detalisty — fakt, że kredyt był udzielany w okresie inflacji jednostkom i całym sferom, które nań nie

zasługiwały i które obecnie wypełniać swych zobowiązań nie są w stanie lub też od ich wypełniania świadomie się uchylają.

Jest to u nas tajemnicą Polichinela, że wiele firm nie likwiduje zaciągniętych zobowiązań wekslowych nie dlatego, że z powodu stagnacji braknie im po temu środków, lecz pro prostu dlatego, że traktują ogólne przesilenie, jako dogodny dla siebie pretekst.

I jest również faktem notorycznie znany, że w obrocie znajduje się nader poważny odsetek weksli, wystawionych przez osoby zupełnie nieznanne, nieodpowiedzialne lub podstawione.

W takich warunkach ryzyko stosunków kredytowych jest w porównaniu z czasem „normalnym” niepomierne wielkie.

Ponadto, jeżeli chodzi o pewne masowe, typowe zjawisko ekonomiczne, jakim jest dziś dokonywanie operacji handlowych przy pomocy weksli, dyskontowanie weksli, przyjmowanie weksli gwarancyjnych etc., to trzeba sobie uświadomić, że w danych okolicznościach niebezpieczeństwa, grożące kredytowi, przybrać muszą natychmiast formę pieniężną — zwyczajki stopy procentowej. Podobnie jak dla ekonomisty było zjawiskiem zupełnie zrozumiałym, że w okresie gwałtownego spadku wartości pieniądza stopa procentowa musiała natychmiast podskoczyć tak, by w niej zawarte było odškodowanie za zdewaluowanie się kapitału, tak obecnie w horendalnie wysokich stawkach procentowych trzeba widzieć między innymi pierwiastkami przy czynowem — także odszkodowanie za ponoszone przy dokonywaniu transakcji ryzyko. Wysoka stawka procentowa jest tedy w pewnej mierze odbiciem zachwiania się rynku kredytowego.

To też jasnym jest, że poprzez oczyszczenie tej Augiaszowej stajni, jaka się na nim w trakcie okresu inflacyjnego wytworzyła, a nie w drodze prohibicyjnych rozporządzeń, ustanawiających maksymalną stopę procentową, prowadzona być winna akcja w kierunku uzdrowienia i potanienia kredytu.

Dlatego też narzuca się, jako oczywisty pogląd, że dokonanie jak najstarszej selekcji w dziedzinie kredytowej, że wyrzucenie żelazną ręką pozawias stosunków handlowych wszyst

Zadawalający stan zasiewów w Polsce. Owoców jednak nie będziemy mieli zbyt wiele.

Polska Agencja Telegraficzna.

Warszawa, 13 lipca.

Główny rząd statystyczny podaje do wiadomości: Miesiąc czerwiec pod względem atmosferycznym był na ogół sprzyjający dla wegetacji. Ilość słońca i ciepła była dostateczna, średnia temperatura miesiąca była bliska przeciętnej, wykazując od niej zaledwie pół stopniowe odchylenia. Stan wilgoci w roli był również zadawalający, częściowo nawet w województwie łódzkim, kieleckim i krakowskim — obfity; susza, która zapowiadała się w maju w województwach wschodniej Małopolski dzięki czerwcowym opadom została powstrzymana, tylko w województwie wołyńskim dał się zauważyć brak wilgoci.

Stan zasiewów w czerwcu nie uległ zasadniczym zmianom w porównaniu z poprzednim miesiącem. Zasiewy jare przedstawiały się lepiej od ozimych, wykazując stan wyższy od przeciętnego, w oziminach dzięki sprzyjającym warunkom nastąpiło pewne polepszenie — żyto jednak nie dosięgło nawet stanu średniego. W stopniach kwalifikacyjnych (5 — oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, 2 — mierny, 1 — zły) stan zasiewów dla całej Polski przedstawia się jak następuje:

Pszonica ozima 3,5
Pszonica ozima 3,2

Żyto ozime 2,8
Żyto jare 2,9
Jęczmień czimny 2,8
Jęczmień jary 3,3
Owies 3,1
Rzepak ozimy 3,0
Rzepak jary 3,0
Ziemniaki 3,3
Buraki cukrowe 3,2
Len 3,4
Konopie 3,5
Koniczyny, łąki oraz pastwiska wykazują stan znacznie wyższy od średniego:
Koniczyna 3,6
Łąki suche 3,4
Łąki nizinne 3,2
Łąki meliorowane 3,8
Pastwiska naturalne 3,2
Pastwiska sztuczne, wchodzące w plodozmian 3,4
Pastwiska stałe niewchodzące w plodozmian 3,1.

Co się tyczy sadów, to pomimo, że kwitnienie odbywa się w dość sprzyjających warunkach, jednakże stan ich nie rokuje obfitych urodzajów, gdyż kwitły na ogół dość słabo, a przytem ucierpiały od szkodników.

Najlepiej przedstawiają się sady w województwie warszawskim, łódzkim, poznańskim i pomorskim, najgorzej we wschodniej Małopolsce.

Konferencja prasowa państw bałtyckich w Wilnie.

Polska Agencja Telegraficzna.

Warszawa, 13 lipca.

Dziś pociągami spiesznym z Wilna przybył p. George Lesloff naczelnik wydziału prasowego fińskiego ministerstwa spraw zagranicznych, oraz Hans Oidermann, naczelnik takiegoż wydziału estońskiego ministerstwa spraw zagranicznych. Na dworcu powitali gości p. Grant, sekretarz poselstwa estońskiego w Warszawie oraz z ramienia M. S. Z. P. Natansohn, specjalnie wydelegowany przez pana mi

nistra spraw zagranicznych, dla przeprowadzenia bałtyckiej konferencji prasowej.

Przyjazd p. Alfreda Wilmandsa, naczelnika wydziału prasowego min. spr. zagranicznych Łotwy, spodziewany jest w poniedziałek rano. Konferencja rozpocznie się w poniedziałek i zostanie zakończona przez p. ministra Zamojskiego, po czym rozpoczną się obrady, które potrwać prawdopodobnie trzy dni.

kich nieodpowiedzialnych żywołów, które się w okresie inflacji zdołały tam wślizgnąć, jest kardynalnym warunkiem uzdrowienia naszego życia gospodarczego.

Wychodząc z tych założeń, musimy np. powitać z uznaniem wydawnictwo biuletynu protestów wekslowych, podjęte przez — istniejące pod kontrolą łódzkiego Związku Banków — biuro badania zdolności kredytowej p. f. „Wywiad” — i uważamy, że biuletyn taki powinien się znaleźć w rękach każdego

przemysłowca, każdego kupca, każdego bankiera i wogóle każdej jednostki, biorącej udział w życiu handlowym.

Wszelkie poczynania w rodzaju powyższego są dla indywidualnego przedsiębiorcy wyrazem elementarnej ostrożności handlowej, koniecznej w okresie tak krytycznym, jak obecny, a z drugiej strony są też dyktowane przez rację stanu ogólnej polityki gospodarczej.

Krzyk współczesnego pokolenia.

Syntetyk obozu „młodej Polski”, jego teoretyczny apostoł, człowiek sztandarowy, Wilhelm Feldman z przedziwną wnikliwością określił ów stan psychiczny, jaki panował w okresie powstawania prądów (jak je sam nazwał) neoromantycznych.

Podkreślił on moment wyczekiwania, nastrojów dziwnie gorączkowych, panujących wśród twórców „młodej Polski”, wśród nieskrystalizowanych jeszcze poglądów na istotę i zadania neoromantyzmu.

Prosto wyczekiwano zjawienia się jakiegoś człowieka, który stanie się duchowym wodzem młodego pokolenia, błakającego się dotąd po manowcach bezkonradowej pochodni.

Człowiek ten, symbolizujący społeczeństwo Polskę, który stał się niejako jej żywym wcieleniem — przyszedł.

Wydobył on z swej piersi i cny, potężny, spiszowy, nieznan dotąd, a odpowiedział mu głos ekstazy i zachwyty.

Bowiem ton, w który uderzył, był tonem całego pokolenia, na który długo czekała „młoda Polska”.

Tym człowiekiem, który całkiem słusznie zresztą, zdaniem Feldmana, wydobyl z swej piersi drzemiaczy krzyk całego pokolenia — był Stanisław Wyspiański.

Może to twierdzenie Feldmana jest nieco jednostronne, wynikające z bezgranicznego, fanatycznego, rzecz można, u-

wielbienia dla swego genialnego przyjaciela Wyspiańskiego.

Równie bliskim duszom młodych dekadentów i bezdogmatowców był Stanisław Przybyszewski, który swą filozofią smutku i zniechęcenia oraz kultem ciała i seksualnego fatum — również wywarł silny wpływ na umysły ludzkie.

Wyspiański jednak, rzucający się z całą mocą swego potężnego ducha w nurt społecznego życia, społecznej pracy i intensywnych wysiłków w dał rzeczywistości w genialnych swych utworach obraz zsyntetyzowany, logiczny skrót społeczeństwa.

„Wesele”, „Kazimierz Wielki”, „Wyzwolenie”, „Akropolis” — oto poszczególne etapy tej twórczej pracy, która uczyniła go człowiekiem teraźniejszości w walce o przyszłość pokoleń, uczyniła go strażnikiem tradycji i zwiastunem nowych wydarzeń.

Po Mickiewiczu i Norwidzie, po Wyspiańskim i Szczepanowskim — nie ożwał się jeszcze silnie głos społecznego pokolenia.

Tuwim, Lechón, Słonimski, Wittlin, Iwaszkiewicz, Wierzyński, Braun, Stern, Jasiołki, Watt, Peiper, Czyżewski — są tylko słabym tego pokolenia odgłosem, nie krzykiem idącym z głębi duszy, tętniącym poprzez wieki dzwiecznym echem.

Głos ich jest raczej miłym cackiem, a nie tętniącym sercem, wydartem i podanem na końcu stalowej szpady.

Na ten mocny głos, na tragiczny patos i twórczy wysiłek, nastraja się magnus parens literatury polskiej, twórca społecznego dramatu polskiego. Człowiek dziwny, którego obecność przytłacza swą duchową wielkością, którego słowo mówione jest pełne ekstazy i wiary.

Patos jego mowy przypomina zupełnie średniowiecznych mnichów, którzy w imię wyznawanych haseł ginęli na dalekich bezkresach, nawracając pogan.

W Krakowie wystawiono poraz pierwszy jego „Zmartwychwstanie”.

Zbyteczną rzeczą będzie chyba przypomnienie ile komentarzy i uwag ten głęboki utwór jeszcze przed wystawieniem wywołał.

Przed przedstawieniem zabrał głos autor, który zobrazował swe wewnętrzne walki, jakie utworowi towarzyszyły. Mówił w sposób tak niezwykły i podniosły, że wrażenie było wprost przytłaczające: społeczny Skarga!

Miałem możność rozmawiania wówczas z Rostworowskim i nie zapomnę jego zdania, tytującego się społecznego teatru i dramatu polskiego:

— W teatrze — kabaret, mój panie, gra w futbol, gdzie piłką jest Polska.

Dramat społeczny jest najciekawszym skandalem: szkoda tylko, że skan-

dal ten musimy okupywać upadkiem naszej twórczości literackiej.

W tych słowach zawarł się właśnie stosunek Rostworowskiego do społeczności polskiej, której jest bodaj najgłębszym odbiciem.

Koncepcja mistyczna splata się w jego utworach z zaciętkim, do brutalności doprowadzonym realizmem. Ten charakter mają nie tylko jego poprzednie utwory ale i wielki dramat p. t. „Antychryst”, który dopiero pisze.

Utwór osnuty jest na tle przeżywanego przez autora w Krakowie smutnych wydarzeń w dniu 6 listopada ubiegłego roku, które teraz właśnie toczą się przed sądem.

— Dzień 6 listopada, mówi Rostworowski na łamach „Wiadomości Literackich”, — przedstawił mi się jako najkłaścniejsza tragedia grecka, w której rolę fatum odgrywa zagadnienie socjalne.

Na tem podłożu tragicznym, które w naszym życiu codziennym dostrzega Rostworowski — wyrasta jego wielkość i po tęgą.

Nasze drobiazgi życiowe, szarzyzna i bezbarwność są kanwą, na której snuje on swe bohaterские wizje.

Bezwzględny dla siebie w poczuciu swej mocy i swego twórczego powołania jest Karol Hubert Rostworowski najgłębszym krzykiem społecznego pokolenia Polski.

Wiadomości bieżące.

LIPIEC
14
PONIEDZIAŁEK

Dziś: Bonawentury b. w. d. k.
Jutro: Henryka

Wschód słońca o g. 4.42
Zachód o g. 6.35
Wsch. księżycy o g. 1.26 r.
Zachód o g. 0.00 r.
Długość dnia 13.51
Przybyło dnia g. 6.45

KIEDY W ŁODZI STANIEJE GAZ?

W Warszawie dyrekcja zakładów gazowych zniża cenę gazu od dnia 15 b. m. z 7 zł. 80 gr. na 7 zł. 60 gr. za 1000 stóp. Przy ustalaniu tej ceny wzięto pod uwagę zarówno zniżkę podatku węglowego, jak i zniżkę poboczną, stosownie do ostatniego orzeczenia komisji do badania kosztów utrzymania.

Gaz tanieje w... Warszawie. Czy nie byłby to i precedens dla Łodzi?

STYPENDJUM DLA LEKARZA.

Dziedkanat wydziału lekarskiego uniwersytetu warsz. podaje do wiadomości, że jest do nadania stypendjum im. dr. Maurice Leprince'a z Paryża w wysokości 5,000 (pięć tysięcy) franków francuskich, w celu umożliwienia lekarzom polskim studiów naukowych w zakładach i klinikach w Paryżu.

Lekarze, ubiegający się o to stypendjum muszą biegłe władać językiem francuskim i winni złożyć w dziedkanacie wydziału lekarskiego uniwersytetu warsz. podanie z następującymi załącznikami: a) curriculum vitae, zawierające przebieg dotychczasowej pracy lekarskiej kandydata, b) program projektowanej pracy w klinikach w Paryżu i zobowiązanie przedłożenia szczegółowego sprawozdania z wyników studiów w Paryżu, c) odtiski prac naukowych.

Termin składania podań od 5 do 20 września b. r.

PIORUN Z „JASNEGO NIEBA“.

Mieszkańcy Radości byli świadkami niezwykłego wyładowania się elektryczności. Oto onegdy około godz. 3 popoł. przy dość łagodnym niebie w pokrytym tylko niewielką chmurką, padł nagle piorun i zdarł z przydrożnej sosny połać kory. Nie zauważono ani odrobiny deszczu. Dodać należy, że temperatura była dosyć niska, a więc nie sprzyjająca burzy.

Otwarcie kolonii sierocych. W dniu wczorajszym w Rudzie Pabjanickiej odbyło się otwarcie pierwszej kolonii letniej domu sierot (ul. Zgierska 40) przy udziale zarządu oraz osób zaproszonych, a interesujących się tą nader sympatyczną i pożyteczną instytucją.

Kolonje letnie T.U.R. Zarząd główny T.U.R. urzędują dwutygodniowe kolonje nad Bałtykiem. Kolonje rozpoczynają się w trzech terminach: 15-go lipca, 1-go sierpnia i 15-go sierpnia. Koszta wynosić będą: bilet kolejowy (18 zł.) i trzy zł. dziennie za utrzymanie, mieszkanie i inne usługi kolonji. Mieszkańcy uczestniczą kolonji będą w namiotach. Urządzając kolonje zarząd główny chce proletariatu dać możliwość skorzystania przy małych kosztach z takiego odpoczynku, z jakiego korzystali dotąd jedynie sfery zamożne. Na kolonji poza kąpielami będą urządzone wycieczki na wybrzeże morskie. Przedpłacone w wysokości 20 zł. pobiera sekr. T.U.R. codziennie od 7 i pół do 8 i pół wieczorem.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, t. j. w poniedziałek teatru letni (pod gmachem) w parku Staszycy daje po raz ostatni komedję Mannerta p. t. „Peg moje serce“ z pp. Jarkowską, Halską, Michorowską, Leszczycem, Urbańskim, Sciborem i Magnuszewskim w rolach głównych. Podczas antraktu koncert orkiestry. Przedstawienia odbywają się bez względu na pogodę.

We wtorek wznowienie wesołej krotkowieli Jastrzębca-Zalewskiego „Maskota“ ze Zniczem w roli tytułowej.

Zgon prezydenta m. Krakowa

ś. p. Jana Kantego Fedorowicza.

Kraków, 13 lipca.

Agencja Wschodnia.

Dziś nad ranem zmarł w Krakowie prezydent miasta, Jan-Kanty Fedorowicz. Prezydentem został w dniu 6 marca 1918 r. Godność swą piastował do zgonu. Oddał on wielkie usługi gminie. Ukończył szkołę realną w Krakowie, odbył studia handlowe w Pradze, a następnie w Paryżu. Był posłem na sejm krajowy, przez pewien czas zajmował stanowisko

prezesa klubu pracy konstytucyjnej w sejmie polskim. Posiadał odznaczenie komandorskie „Odrodzenia Polski“ i „Wielki Krzyż Komandorski Wielkiej Gwiazdy Rumuńskiej“.

Pogrzeb odbędzie się w Krakowie, we wtorek, o godzinie 10 rano.

Z gmachów miejskich powiewają czarne chorągwie. Przedstawienia we wszystkich teatrach zostały zawieszane. Dn. 14 bm. w południe odbędzie się posiedzenie żałobne rady miejskiej.

Zatarg w fabryce.

Robotnicy uwięzili fabrykanta.

Robotnicy, w liczbie 10 w kantorze fabryki firmy „Fuks“, Piotrkowska 85, zażądali uiszczenia należności za parę dni. Wobec otrzymania odpowiedzi od-

mownej, uwięzili oni właściciela fabryki na przeciąg 5 godzin.

Policja interwenjowała, poczem robotnicy rozeszli się do domów.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Zawody o mistrzostwo klasy C.

ELEKTROTECHNICY — ACHDUTH 4:3

Achduth prowadzi 2:0 na swą korzyść, później opada nieco na siłach. Elektrotechnicy zyskują dwie bramki z pozycji spalonej. Sędziował słabo p. Kowalski Al.

POGOŃ — H.K.S. 2:0.

H.K.S. ulega bardziej rutynowanemu przeciwnikowi. Wyróżnili się środek pomocy oraz lewa strona ataku H.K.S.-u, u zwycięzcy środkowa trójka ataku i lewy pomocnik. Sędziował p. Andrzejak.

P.T.C. I — G.M.S. 4:3 (2:2).

Klasa B. Do przerwy gra równa, mimo, że P.T.C. prowadziło 2:0 na swą korzyść. G.M.S. z rezerwą. Ostatnia minuta zadecydowała o zwycięstwie P.T.C.

CONCORDIA — BAR KOCHBA 4:0 (3:0)

Przedostatnie zawody Concordji o mistrzostwo nie należały do zbyt interesujących. Wprost nie chciało się wierzyć, iż gra ta sama Concordia, która ostatnimi czasy zadziwiała wszystkich bardzo efektywną grą.

Zawody towarzyskie.

L.K.S. — WIDZEW 4:1.

Dzięki ambitnej grze, L.K.S. zyskuje zasłużone zwycięstwo. Sędziował p. Wieliszek.

L.K.S. III — WIDZEW II 8:1.

Widzew rezerwowi przeciwstawił bardzo słaby opór zwycięzcy. Sędziował p. Dancyger.

Łodzianie w Pabjanicach.

BURZA I — SIŁA (Łódź) komb. 3:2.

Siła występuje do zawodów z 3 graczami pierwszej drużyny, zwycięzca w komplecie. Sędziował p. Cwillich starannie.

P.T.C. — KADIMAH (Łódź) 2:0.

AMATORZY (Łódź) — NESZCZ (Pab.) 5:1.

Amatorzy godnie zrehabilitowali swą zaszloroczną porażkę (0:4) bijąc przeciwnika tym razem w wysokim stosunku.

Do gry przystępują obie drużyny w komplecie.

Przebieg mało zajmujący, toczy się z stałą przewagą Amatorów.

W 30 min. zachodzi przykry incydent. Lewy łącznik gości strzela bramkę, którą

miejscowi nie chcieli uznać wobec czego sędzia p. Izbicki odwołuje zawody.

Jednak po kilkuminutowych „pertraktacjach“ sędzia p. Szaley, członek K.S. Burzy rozpoczyna grę.

W drugiej połowie zyskują miejscowi bramkę, strzeloną przez... obrońcę Amatorów.

Bramki dla zwycięzcy zdobyli Altman 2, Rozenberg 2 (jedną z karnego) i Sztajn-bok.

Na wyróżnienie zasługują: lewy łącznik i środek pomocy i lewa obrona miejscowych.

U Amatorów Gross w pomocy i Stulewski, choć w drugiej połowie lekceważył nieco przeciwnika.

Sędzia p. Szarley naogół dobry.

ZAWODY WARSZAWSKIE.

Warszawa, 13 lipca.

Legia — Warszawianka 2:2 (1:1).
Florisdorf — Polonia 6:3 (2:3).

ZAWODY LWOWSKIE.

Lwów, 13 lipca.

Hakoah — Hasmona 6:1 (3:0).

Kronika policyjna.

Zbrodnicze namiętności Ogłusza

wybuchły wczoraj w Marysinie.

Józefa Garncarska i Chaja Borus udali się na spacer na pole około Marysina.

Tam spotkał je niejaki Feliks Ogłusza Zielona 23, który wciągnął jedną z nich w żyto, usiłując dokonać na jej osobie gwałtu.

Na wszczęty alarm, zbiegli się ludzie, oraz posterunkowy, który aresztował Ogłuszę.

Ładna „poprawa zdrowia“ na kolonjach letnich..

W parku 3 Maja na półkolonjach uderzony został kamieniem 11-letni syn robotniczy Kazimierz Król w oko tak silnie, iż wypłynęło.

Zawezwany lekarz pogotowia, po udzieleniu dziecku pomocy, odwiózł je w stanie osłabionym do szpitala Anny-Marji

Dobrze się zasłużył społeczeństwu

a odepchnięty od pracy zażył sublimatu.

Zdemobilizowany osobnik, lat 24 (bez dowodów), przy ul. Przędzalnianej 118, w celu samobójczym zażył sublimatu.

Lekarz pogotowia po przepłukaniu denatowi żołądka, odwiózł go w stanie osłabionym do szpitala przy ul. DREW-nowskiej.

„Quo vadis“ suficie?

Na głowę Marji Sienkiewicz.

W mieszkaniu przy ulicy Pomorskiej nr. 53 skutkiem zawalenia się sufitu uległa potłuczeniu w okolicy prawego podżebra służąca 28-letnia M. Sienkiewicz

W letnie lipcowe upały strzeżcie się wściekłych psów!

W podwórzu przy ul. Karolewskiej 32, pokąsana została przez psa córka kolejarza, Helena Ciupińska.

Lekarz pogotowia udzielił jej pomocy na stacji.

Tak długi zegarek chodził aż nareszcie wyszedł..

Szlamowi Rozenblatowi (6-go Sierpnia 36) skradziono zegarek, wartości 20 milionów marek.

Z wczorajszej smutnej kroniki.

Ci, którzy nagłe opuścili ten pa-dół płaczu.

Na rogu ul. Brzezińskiej i Sikawskiej zmarł nagle 50-letni robotnik Wojciech Łuczak. — Lekarz pogotowia skonstatował zgon.

Trup zabezpieczono na miejscu, aż do zejścia władz sądowo-policyjnych.

— Na starym cmentarzu ewangelickim zmarł żebrak niewiadomego nazwiska (nieposiadał bowiem żadnych dowodów).

KUPIS I JEGO KOCHANKA.

Zamieszkały przy ul. 28 p. Strz. Kan., Władysław Wrzosek zameldował, że służąca jego Natalja Hofman skradła mu z mieszkania pierścionek złoty z brylantem, wartości 800 zł.

Sprawczynię kradzieży, oraz jej kochanka Józefa Kupisa, zam. u dorocy tegoż domu ze- trzymano.

Ważne zebranie L.Z.T.G.S. W dniu 23 lipca b. r. odbędzie się ważne zebranie L.Z.T.G.S. „Bar-Kochby“. Zarząd wzywa się wszystkich członków do uregulowania zaległych składek członkowskich, w przeciwnym razie nie będą oni uprawnieni do wzięcia udziału w ważnym zebraniu.

Sekretariat przyjmuje składki członkowskie w poniedziałki i środy w Angielskiej Sali, Aleja I Maja 2.

Członkowie życzący sobie nadesłać na ważne zebranie swe wnioski zachca złożyć je pisemnie u sekretarza tow. p. J. Świętowicza (Cegielniana 57) do dnia 18 lipca b. r.

OGŁOSZENIE.

I Urząd Skarbowy podatków i opłat skarbowych dla m. Łodzi niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że w Łodzi dnia 21 LIPCA r. b. pomiędzy godz. 10-tą rano, a 4-tą po południu odbędzie się na pokrycie zaległych podatków sprzedaż z licytacji, zajętych u niżej wyszczególnionych dłużników różnych ruchomości, a mianowicie:

- 1) Blajwaisa A. i Brenzla S. przy ul. Wschodniej № 14, meble.
- 2) Faubera N. przy ul. Nowomiejskiej 19, 40 szt. półwełnianej tkaniny.
- 3) Garfinkla B. i Rajsmana, przy ul. Wschodniej 15, gąbki i perfumy,
- 4) Herszkowicza A. i Gliksmana przy ul. Nowomiejskiej 21, 300 szt. płócienna,
- 5) Jakubowicza Salomona, przy ul. Nowomiejskiej 19, 30 sztuk płótna,
- 6) Kozemickiego Szmula, przy ul. Wschodniej 20, meble,
- 7) Wajsbłuma L. przy ul. Wschodniej 22, meble.
- 8) Wajkselcisa Abrama przy ul. Wschodniej 15, szafa i kredens,
- 9) Zandbergów J. i M. przy ul. Wschodniej 20, 200 koszul.

Zasekwestrowane ruchomości można obejrzeć w dniu sprzedaży na miejscu licytacji u wyszczególnionych dłużników.

Łódź, dnia 12-go lipca 1924 r.

NACZELNIK URZĘDU:
(-) L. GUTOWSKI.

5095 1

Ostrożnie przy zakupie obcasów gumowych „BERSON”

W ostatnich czasach pojawiające się **NASŁADOWNICTWA** naszego pod względem JAKOŚCI i TRWAŁOŚCI niedoścignionego prawdziwego **OBCASA GUMOWEGO „BERSON”**, zmuszają nas do skłonięcia P. T. Publiczności, by przy zakupie obcasów gumowych „BERSON” zwracała baczniejszą uwagę, oraz by stanowczo odrzucała wszelkie inne wyroby, które swym podobieństwem w wykonaniu obliczone są na wprowadzenie w błąd Publiczności.

Każdy prawdziwy obcas gumowy „BERSON” musi być zaopatrzony

Rej. marką ochronną wedle niniejszej ryciny.

4499

OGŁOSZENIE.

I Urząd Skarbowy podatków i opłat skarbowych dla m. Łodzi niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że w dniu 22-go LIPCA r. b. pomiędzy godziną 10-tą rano a 4 popołudniu odbędzie się na pokrycie zaległych podatków sprzedaż z licytacji, zajętych u niżej wyszczególnionych dłużników różnych ruchomości, a mianowicie:

- 1) Diamanta Nachy, przy ul. Północnej 16, 2 maszyny pończosnicze
- 2) Frajmanów Chyla i Arona, przy ul. Wschodniej 11, meble i dwa krajobrazy.
- 3) Goldfingera J., przy ul. Nowomiejskiej 20, pończochy,
- 4) Klebanowa E. Neumana, przy ul. Zachodniej 19, 150 kostjumów męskich,
- 5) Landaua Borucha, przy ul. Północnej 4, 32 sztuki półwełnianej tkaniny,
- 6) Przedborskiego Dawida, przy ul. Północnej 22, kredens kuchenny i otomana,
- 7) Raszewskiego Hersza, przy ul. Północnej 12, 30 kostjumów męskich półwełnianych,
- 8) Rozenberga Israela, przy ul. Zachodniej 18, 6 worków maki pszennej, 1 worek fasoli, 1 worek grochu, 2 worki cukru i 50 klg. mydła,
- 9) Rozenbluma Józefa, przy ul. Północnej 6, 20 wataowanych kołder,
- 10) Toporka L. W. i Frankusa L., przy ul. Nowomiejskiej 5, 550 tuzinów pończoch,

Zasekwestrowane ruchomości można obejrzeć w dniu sprzedaży na miejscu licytacji u wyszczególnionych dłużników.

Łódź, dnia 12-go lipca 1924 r.

NACZELNIK URZĘDU:
(-) L. GUTOWSKI.

5096 1

Koncesjonowany **zakład elektro-mechaniczny**
INŻYNIER

Jakób Wanczakow Wanczak-Girej

Instalacja siły i światła.
Przebudowa i naprawa maszyn elektrycznych i transformatorów, samochodów, traktorów maszyn parowych, silników na ropę, naftę, olej gazowy, gaz ziemny i szany.
Kompletne urządzenia wodociągów, wind osobowych i ciężarowych, pędni (transmisje), pomp zwykłych, tryplex'owych, wirowych.
Reparacja maszyn precyzyjnych i automatów.

4166-10 **Łódź, ul. Pańska 71.**

Dr. med. **BRAUN**

Południowa Nr. 23. Specjalista chorób skórnych i wenerycznych. Przyjmuje od 8—10 i pół 1—2 i od 4—8-1

SOPOTY

Dr. med. **E. RACHMILEWICZ**

ordynuje jak dawniej Hafnerstr. 2, choroby dzieci.

3 pokoje

z wszelkimi wygodami na-
tychmiast poszukiwane. ::
Oferty sub. „R. 32” w administracji „Republiki”. 4566-10

SKLEP SPOŻYWCZY
na b. dogodnych warunkach do sprzedania.
Wiad.: ul. Gubernatorska 13
F. PAWLKOWSKI.

POSZUKUJĘ POKOJU

umeblowanego z oddzielnym wejściem, możliwie niekrepującym. Szczegóły do omówienia. Łask. of. pod „A.B.” do adm. „Republiki”. 5056 3

???

Sprzedaż DÓM

w centrum miasta z powodu wyjazdu. Bliższe informacje ulica Wólczajska 110 u p. Cylkiego.

OGŁOSZENIA drobne

JADAC z Warszawy do Łodzi w niedzielę wieczorem o 7-ej zostawiono w wagonie III klasy jasne palto. Uczciwy znalazca proszony jest zwrócić takowe pod adresem Bracia A. i M. Kon Zielona 3 za znacznym wynagrodzeniem. 69

KANATORJUM i za kład wodolecznicy D-ra Kupczyka, Kraków, ul. Szubskiego L. 11. Choroby nerwów, serca żołądka i jelit reumatyzm, cukrzyca.

Zagubione dokumenty
Zagubiony został paszport niemiecki na imię Fajgla Geri ner wydany w Łodzi. 5051—g

Potrzebne kelnerki i dziewczyny do kuchni. Mleczarnia (Cegielniana 10). 5079 3

Zagubiony dokumenty wojskowe, książeczka i karta demobilizacyjna na imię Andrzeja Pałsternaka wydana w P. K. U. w Łodzi. 4975-3

Wszecławiat i Człowiek

wielkie pięciotomowe bogato ilustrowane dzieło naukowe oraz

Encykli pedję Orgelbranda

SPRZEDAM

Obejrzeć można codziennie od 11—2 w Związku Drukarzy. Nawrot 20.

Lecznica

lekarzy specjalistów **Brzezińska 11.**

Przyjmowanie chorych od 9—5 pp. oraz wizyty do domu. Zastrzykiwanie, elektryzacje, psychoterapia. Operacje Leczenie sztucznym słońcem górskim. Leczenie wad wymowy (jąkanie, belkotanie). Wszelkie analizy (mózgu, płwociny, krwi i t. d.) 340-

Porada 2 złote.

Dr. med. **Józef Sz wajcer**

akuszerka i chor. kobiece
Pomorska 7, tel. 2784

powrócił.

Przyjmuje codziennie 8—9 r., w poniedz., środy i piątki 5-6 pp.

Dr. med. **Wł. Polakowski**

ginekolog - akuszer
mieszka obecnie przy ul. **Piotrkowskiej 113.**
przyjm. od 5—6.

Dr. med. **LUBICZ**

Cegielniana 43
Choroby skórne, weneryczne i moczościowe
Leczenie sztucznym słońcem wyżynowym. Przyjmuje od 5—8

K. Petersilge. Piotrkowska 93.

Dr. med. **Prybulski**

Choroby skórne, weneryczne i moczościowe
Leczenie światłem
Lampa kwarcowa i promieniami Rontgena.
Zawadzka № 1. Telefon Nr. 25-38
Przyjmuje od 9—2 od 5—8
Dla pań od 4—5.
oddziału poczekalnia

Dr. med. **J. Imich**

Zawadzka 35
Choroby uszu, nosa, gardła i krtani
Przyjm. od 12—2 4—6 74—1

NOWE DROGI

PISMO POŚWIĘCONE SPOŁECZNEJ MIŁOŚCI.

Wychodzi 1-go i 15 każdego miesiąca.

W każdym numerze omawia sprawy polityczne i społeczne kraju i zagranicy, zamieszcza artykuły popularno-naukowe, ogłasza rzeczy, rzucające światło na poszczególne grupy ludzi, środowiska i instytucje w czasach obecnych i w epokach historycznych, drukuje utwory z literatury pięknej, podaje mnóstwo wiadomości pożytecznych i ciekawych, rozszerza stale zakres swego programu oświatowego i informacyjnego.

Prenumerata kwartalna wynosi 2.40 puukty, które należy pomnożyć przez każdorazowy mnożnik księgarski.

Adres Redakcji i Administracji:
:: :: **ŁÓDŹ, SIENKIEWICZA 53** :: ::